

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **T. Q. P.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem AK Žitná 45, 110 00 Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2003, č. j. 8 Az 149/2003 - 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhal zrušení rozsudku Městského soudu v Praze shora, zamítajícího žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2003, č. j. OAM-904-Cu-02-P17-2001, jímž žalobci nebyl udělen azyl a ani nebyla shledána existence překážky vycestování (§ 12, 13 odst. 1, 2, § 14, 91 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb.). Rozhodnutí správního orgánu, proti němuž posléze stěžovatel podal žalobu, v důvodech popsalo skutečnosti a okolnosti, které získal žalovaný ze žádosti stěžovatele o udělení azylu ze dne 18. 1. 2001 a dále z pohovoru konaného dne 19. 2. 2001. Důvody, které stěžovatel sdělil, se týkaly problematiky založení společnosti s ručením omezeným v roce 1997

v oblasti stavebnictví. Po té, co se firma dostala do problémů a dluhů, na jeho bratra, ředitele firmy, byl vydán zatykač a byly obstaveny firemní účty. Vážné problémy v tom směru neměl, ale věřitelé se mu chodili upomínat. Správní orgán odůvodnil, proč neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12, § 13 ani důvod pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona. Vyšel přitom z informace Ministerstva zahraničních věcí ČR z 26. 5. 2000, která uvádí, že vietnamští žadatelé o politický azyl v zahraničí nejsou po návratu perzekuování ani diskriminováni, a to v reakci na sdělení stěžovatele, že by v případě návratu se mohl dostat do problémů, jelikož Vietnam opustil ilegálně. Odůvodnil také, proč neshledal důvod pro aplikaci ust. § 91 zákona. Podané žalobě Městský soud v Praze jako soud prvního stupně nevyhověl. V důvodech svého rozhodnutí se podrobně zabýval skutkovým dějem, v rámci něhož zjistil, že stěžovatel nikdy nebyl politicky činný, otázce týkající se porušování lidských práv nerozumí. Měl problémy s podnikáním, nebyla mu totiž zaplacena poslední zakázka, a to stavba pro okresní úřad. Soud vyřešil věc sice v jeho prospěch, ale k finančnímu vyrovnání nedošlo a vlastní věřitelé jej upomínali. Bratrovi, na něhož byl vydán zatykač, se podařilo odejít do Německa, kde mu měl být udělen azyl. Hlavním důvodem k opuštění Vietnamu byl fakt, že nemohl splatit své dluhy vůči soukromým osobám. Cílovým státem mělo být Německo, nikoliv Česká republiky, byl však zadržen v Bálkové a zde se dozvěděl od svých krajanů o možnosti požádat o azyl zde. V případě návratu do Vietnamu by byl odsouzen na 10 až 15 let z toho důvodu, že nesplatil své dluhy. Soud prvního stupně neshledal v rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra žádné porušení zákona.

V kasační stížnosti stěžovatel uvedl zejména, že se obává z návratu, protože Vietnam opustil ilegálně, že zprávy, z nichž bylo vycházeno, nejsou relevantní, neboť ve Vietnamské socialistické republice není situace statická a zdroj, který rekapituluje stav za rok 2000 a 2001 je nutně zastaralý. Uvádí, že ve VSR byl zaznamenán rapidní nárůst vykonaných absolutních trestů, a to za majetkové trestné činy.

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel v rámci protokolu o důvodech pohovoru na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR z 19. 2. 2001 velmi podrobně uvedl situaci, která se týkala právě jeho podnikání ve stavební firmě B. T. L., na niž mělo podíl asi 400 lidí. Velmi podrobně je uveden i jeho majetkový podíl na firmě a způsob, jakým došlo k zadlužení; to byl také jediný důvod, proč z Vietnamu odešel. Byl seznámen s informacemi, ze kterých žalovaný vycházel, týkajících se dodržování lidských práv ve Vietnamu v letech 1998 až 2000 a postavení emigrantů po návratu do vlasti. Byla mu dána možnost se k těmto podkladům a ke způsobu jejich zjištění vyjádřit, případně navrhnout jejich doplnění a seznámit se s jejich obsahem, což nepožadoval. V žalobě namítal, že rozhodnutí nemá náležitosti správního rozhodnutí, neboť nebylo podepsáno osobou oprávněnou. To byla jediná námitka, kterou uplatnil. Dne 23. 9. 2003 uvedl, že se nemůže vrátit do Vietnamu, protože mu tam hrozí uvěznění nebo dokonce trest smrti. Soud prvního stupně vydal rozsudek, v němž se vypořádával s argumentací, týkající se procesní námitky (ve správním spise je vskutku založen originál rozhodnutí podepsaný ředitelem odboru azylové a migrační politiky).

Bylo také požádáno o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze v mezích důvodů uplatněných ve smyslu § 103 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 109 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (s. ř. s.) ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí,

Nejvyšší správní soud nepřihlíží. To se v daném případě týká námitky zastaralosti zpráv, z nichž Ministerstvo vnitra vycházelo ve svém rozhodnutí. Tuto skutečnost bylo možné uplatnit již v řízení o žalobě, konečně i při samotném vedení pohovoru, a učiněno tak nebylo. Navíc v daném případě by argumentace tímto směrem nebyla důvodná již proto, že zde není žádný z důvodů pro udělení azylu, neboť důvod, pro který stěžovatel Vietnam opustil a o azyl žádá, nelze podřadit pod žádný z těch, pro které lze azyl podle § 12 udělit a pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 podmínky nejsou splněny objektivně. Informace o tom, že ve Vietnamu byly i za majetkové trestné činy uděleny absolutní tresty, ve vztahu ke konkrétní situaci nemá přímý význam a vztah, protože stěžovatel sám uvedl, že by mu hrozil trest odnětí svobody do výše až 15 roků, o trestu smrti nehovoří a také aplikace ust. § 91 na tento případ nedopadá, neboť nejde o situaci, kdy by Vietnamská socialistická republika žádala o jeho vydání pro trestný čin, za který by zákon tohoto státu stanovil trest smrti.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z výše citovaných ustanovení zákona lze dovodit, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve lhůtě třiceti dnů od zahájení správního řízení, vydá rozhodnutí dle ustanovení § 12 s dalšími akcesorickými výroky. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb. má správná orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Dle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Správní orgán zjistil

a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, ale humanitární azyl neudělil, což je v jeho výlučné pravomoci.

Z údajů uváděných stěžovatelem v návaznosti na zprávu o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z rozsudku krajského soudu, napadeného kasační stížností, je zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud tak neshledal námitky stěžovatele spočívající v nezákonnosti a nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení za důvodné.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly správním orgánem řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst.2 a § 14 vycházel. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatel nebyl nikterak krácen na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 56 odst. 2 za použití ustanovení § 120 s. ř. s. rozhodl o kasační stížnosti přednostně, nerozhodoval již o podaném návrhu stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 26. 2. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu